JE MAINTIENDRAI.

DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel LXI. ZATERDAG den 4den OCTOBER 1873. N°. 40.

De Bakermat der Aziatische Cholera.

Op het gansche gebied der geneeskunde is misschien geen verschynsel aan te wyzen, waarover zooveel gedacht en geschreven is als over de cholera. De cholera-litteratuur vormt op zich zelve een uitgebreide bibliotheek, waartoe tal van celebriteiten in de geneeskunde de bouwstoffen hebben geleverd. De cholera is daardoor tot een hygienisch-kosmopolitisch vraagstuk geworden, en het kan daarom niet ondienstig worden geacht, in het kort na te gaan, hoever de wetenschap met de oplossing van dat vraagstuk is gevorderd.

In het algemeen moet worden gezegd, dat de resultaten van het veelzydige onderzoek naar de oorzaken en de verspreiding dezer ziekte nog zeer gering zyn. Een groot deel van de bovenbedoelde geschriften dient enkel tot weërlegging van theorieën, die elders waren verkondigd, terwyl later weer uit nieuwe onderzoekingen bleek, dat al het tot dusverre gestelde valsch was. Zoo heeft Pettenkofer byv. in zyn jongste geschrift nieuwe hypothesen moeten stellen naast zyne vroegere omtrent het wezen en de oorzaken der ziekte. De slotsom is, dat de wetenschap daaromtrent nog byna geheel in het onzekere verkeert: de cholera blyft haar een raadsel en spot met alle theorie, door onder de meest uiteenloopende gegevens als in den blinde hare offers te eischen.

De geringe vorderingen, die, ondanks het yverigste streven, op dit gebied der geneeskunde gemaakt werden, moeten voor een deel worden toegeschreven aan de verkeerde richting, die van den beginne af aan het onderzoek werd gegeven.

Toen in 1830 de cholera voor het eerst op Europeeschen bodem kwam, begon men niet met de ziekte in haar oorsprong op te sporen, en daar waar zy inheemsch is nauwkeurig waar te nemen, maar men stelde de vraag, óf, en onder welke omstandigheden de cholera besmettelyk is, en aan die vraag werd van nu af byna alle aandacht gewyd. Jaren achtereen werd over de juiste beantwoording dier vraag getwist, en na een kwart eeuw was men nog weinig verder dan by het begin van den stryd. Alleen werd er dit door verkregen, dat men inzag dat by het onderzoek een andere weg moest worden gevolgd; dat het niet genoeg was te weten, of de ziekte zich al dan niet door een contagium verspreidde, maar dat men vóór alles de verspreiding moest trachten te voorkomen.

Aan Frankryk komt de eer toe, aan een onderzoek met dat doel den eersten stoot te hebben gegeven. De Fransche regeering riep in 1866 te Konstantinopel een internationaal congres van geneeskundigen byeen, waar de vraag moest worden behandeld, op welke wyze het wezen der cholera het best kon worden onderzocht. Het antwoord was eenstemmig, dat de ziekte moest worden opgespoord in haar oorsprong en daar ter plaatse moest worden bestudeerd. Overeenkomstig dit advies zond de Engelsche regeering twee jeugdige geneesheeren, dr. Cunigham en dr. Lewis, naar Britsch-Indië met de speciale opdracht om daar alle mogelyke gegevens omtrent den aard en de verspreiding der cholera te verzamelen. Deze zending wekte een Britsch-Indisch geneesheer, dr. Bryden, op om de epidemische beweging van de cholera in Bengalen en in de Pendscha gedurende het tydvak 1855—1869 na te gaan en tot een onderwerp van studie te maken. De vruchten van deze studie werden verzameld in een cholera-atlas, waarvan Pettenkofer dadelyk eene duitsche uitgave bezorgde en op die wyze het groote gewicht van Brydens arbeid erkende. Sedert de verschyning van dien atlas, waarin de verspreiding van de cholera in de jaren van gemeld tydvak door scherp geteekende lynen wordt voorgesteld, is men omtrent den oorsprong van de cholera asiatica niet meer in het onzekere. Op elk blad van dit kaartenboek vertoont zich de Delta van den Ganges als het uitgangspunt van een groot aantal lynen, die den gang van de ziekte aanduiden, en niet zonder grond dus wordt dit gedeelte van Neder-Bengalen de bakermat van de Aziatische cholera genoemd.

Deze delta, de grootste der wereld, bestaat over eene uitgestrektheid van ongeveer 40 uren lengte en 20 uren breedte uit moerassen, slykgronden en laaglanden, die, behalve door de 8 hoofdarmen van den Ganges, door tal van kleinere rivierarmen worden doorsneden. Jaarlyks, op onregelmatige tyden, wordt deze gansche streek overstroomd en daarmede tevens een groot deel der weelderige gewassen vernield, die zich hier, op vruchtbaren bodem en by eene tropische hitte, in ongeloofelyk korten tyd hebben ontwikkeld, doch nu by massa's aan verrotting zyn prysgegeven. Het behoeft nauwelyks gezegd, dat onder zulke omstandigheden de delta van den Ganges tot de meest ongezonde landstreken der wereld moet worden gerekend, en de cholera hier haar recht van bestaan handhaaft, evenals by ons de tusschenpoozende koortsen in moerassige streken.

Het is byna aan geen twyfel onderhevig, dat wanneer de delta van den Ganges door indyking en kanalisatie in droge gronden kon worden herschapen, de Aziatische cholera van de aarde zou verdwynen, en als van zelf doet de vraag zich nu voor: is zoodanige droogmaking mogelyk? Weinigen zyn bevoegd de daaraan verbonden bezwaren met juistheid te meten, en wy het allerminst. Dat het hier een reuzenwerk geldt, is zeker; maar voor welk reuzenwerk deinst onze eeuw terug? Heeft zy niet spoorwegen gelegd over den Andes en door het hart van de Alpen? Heeft zy niet werelddeelen door transatlantische kabels verbonden en zeeën door doorgraving van landengten met elkander vereenigd? Denkt men in Nederland zelfs niet ernstig aan de droogmaking van een uitgestrekten inham der zee?

Het moge hier een reuzenwerk gelden, men zal ook over reuzenkrachten kunnen beschikken. Alle volken des aardbodems zullen tot de uitvoering van een plan willen medewerken, als zy weten dat daardoor het uitzicht op eindelyke verdwyning van de meest gevreesde ziekte geopend wordt. Heeft Mohammed Ali Pacha de pestziekte, die te Kaïro soms 10,000 menschen wegraapte, niet voor goed uit die stad verdreven, door een uitgestrekt moeras, dat zich te midden der bevolking bevond, in een schoon park te herscheppen? Wat een onderkoning van Egypte vermocht in Kaïro, dat zullen de vereenigde krachten van alle beschaafde volken gemakkelyk vermogen in de vlakten van Neder-Bengalen, en het loon zal evenredig zyn aan het streven.

De cholera spot tot nu toe met alle middelen tot bestryding en werpt alle theorieën omtrent haar wezen omver; dat men thans eene poging aanwende haar te voorkomen. Er is een tyd geweest dat de pest en de pokken alleen in Europa jaarlyks honderdduizenden wegvaagden; tegen beiden trad de geneeskunde machteloos op, maar werd aan de eerste geen paal en perk gesteld door de hygiëne en de laatste niet overwonnen door een Jenner? De droogmaking van de Ganges-delta is mogelyk het eenige middel om het menschdom voor altyd van dezen geesel te verlossen: zou onze eeuw die taak te zwaar achten?

— Naar aanleiding van het door *het Handelsblad* overgenomen stuk: "De bakermat der aziatische cholera," wordt aan de *Arnh. Ct.* het volgende geschreven:

"Wanneer het waar is, wat dr. B. G. Jenkins, als gevolgtrekkingen zyner waarnemingen, aan de Keizerlyk Russische Academie van Wetenschappen mededeelde, dat namelyk de delta van den Ganges niet de eenige, zy het ook de voornaamste endemische cholerastreek moet genoemd worden — dan vraag ik, of het volvoeren van een reuzenwerk als het droogmaken dezer moerasgronden wel de gewenschte uitkomst zou opleveren? Behalve de Ganges-delta noemt dr. J. niet minder dan zes streken, waar de cholera endemisch is. Zy liggen allen in het noordelyk halfrond en worden gedeeltelyk door den keerkring begrensd. Zy zyn: het oosten van China; het land ten noorden van Mekka; de westkust van Afrika; het noorden der Westindische eilanden: het westen van Beneden-Californië en de Sandwichseilanden. Neemt men nu ook met genoemden geneesheer aan, dat zich zeven stroomen in den dampkring bewegen, die alle van deze cholerastreken uitgaan en een noordwestelyke richting hebben, dan ware misschien het droogmaken van de Ganges-delta op Noord- en Midden-Europa van invloed, doch het zou er m. i. nog verre van af zyn, dat de gevreesde ziekte "" van de aarde zou verdwynen." "

"Het hier aangevoerde is ontleend aan een belangwekkende studie van A. W. Stellwagen over de cholera en hare geographische verbreiding, die reeds opgenomen werd in N°. 10, 1872, van *Onze Tyd*, een studie, welke wel verdient algemeen bekend te zyn."

Rampen door het Onweder.

Weder veroorloven wy ons, schryft de Heer F. van Spanje uit Doorn, op de vermoedelyke, *natuurlyke* oorzaken te wyzen van de vele rampen door onweder.

Wy herinneren, dat de twee tegen elkander gestelde electrische toestanden, elkander steeds zoeken te naderen volgens den kortsten weg en liefst rechtlynig. Kunnen zy zich vereenigen, zonder dat eene spanning voorafgaat, dan geschiedt het onmerkbaar en anders onder het verschynsel van vuur. Zy volgen dus, ten einde den kortsten weg tot vereeniging te vinden, alle *opstaande* voorwerpen en inzonderheid die het best geleiden. De metalen doen zulks het meest, daarna de vochten, by voorkeur de zuren en zoutachtigen. Waar dus geen metalen zyn, volgt zy het hooge vochte hout en waar dit ontbreekt huis, mensch en dier. De mensch als beter geleider dan de boom, zal onder een boom staande by onweder zyn leven roekeloos wagen. Is hy alsdan in het veld, zoo legge hy zich liever uitgestrekt op den grond, en late zich nat regenen; men blyve op een afstand van ongeveer 10 meter van boomen en rivieren, breede slooten en hooge huizen verwyderd. Is de boom of het huis droog, dan is het gevaar voor in brand slaan grooter dan by veel regen. Het systeem om dakgoten met eene pyp in den grond te laten eindigen is zeer aan te bevelen. Zyn de metalengoten van een alleenstaand huis onderling verbonden. ook daarby alle hoogste punten van het huis door reepen van koper of zink, dan vormt dit stelsel, ons inziens, een voldoende afleiding.

In steden zyn vele huizen byeen gebouwd en eischen om die reden geene afleiders; brand door hemelvuur is daar zeldzaam, ook in streken waar bosschen zyn. Ten einde grootere baten te trekken, hebben vele grondeigenaren de bosschen uitgeroeid. Hierdoor werden de natuurlyke afleiders geveld. Nu treden huizen, menschen en dieren in de plaats van boomen, om tot afleider te dienen, maar daar die niet voldoende geleiden, treden brand en dood als onvermydelyke gevolgen op.

Niet alleen werd door het vellen van bosschen het gevaar voor onweders vermeerderd, maar ook het ontstaan en doen voortduren van epidemiën en allerlei ziekten bevorderd. Wy zullen niet eens, misschien voor de duizendste maal, breedvoerig herinneren, dat het den bodem droogmaakt en diensvolgens zyne vruchtbaarheid benadeelt.

Een land van boomen te ontblooten is een zeer gewaagde handeling, eene onverantwoordelyke daad voor het algemeen belang, een roekeloos ingrypen in het gestelde evenwicht der natuur. Men vergete toch niet langer, dat de boomen de zuiveringstoestellen van den

dampkring en de hoofdmiddelen uitmaken, die de temperatuur regelen. Om meer dan éene zeer belangryke reden zou het dus wenschelyker zyn, dat men meer algemeen den houtteelt aanmoedigde. Vooral tot het planten van beuken, eiken, berken, wilgen, denneboomen, enz. Er is in ons land nog overvloed van onbebouwden grond.

Metalen afleiders kunnen plaatselyk zeer doelmatig zyn, maar blyven voor het algemeen belang als een eenzydig hulpmiddel te beschouwen.

De Mormonen in de Vereenigde Staten.

Salt-Lake City, het toevluchtsoord of liever het aardsche paradys der "Heiligen van later dagen," heeft in de tweede helft van Juli eene belangryke vermeerdering van bevolking ondergaan. De Engelsche stoomboot Wisconsin bracht een volle lading, te zamen ongeveer 1000 mormonen of ten minste nieuwbekeerden, byna uitsluitend "gerecruteerd" uit de landelyke bevolking van Denemarken en het Scandinavische Schiereiland. De reis was voorspoedig afgelegd, en behalve een jeugdig Mormonsch zuigeling, die zich in hartochtelyken eetlust aan den inhoud eener flesch met Haarlemmerolie was te buitengegaan en aan de gevolgen overleed, bevond het gezelschap heiligen van later dagteekening zich in den besten welstand, toen het voor de eerste maal den vryden bodem van Amerika betrad. Ofschoon drie ouderlingen, op deze lading als de vrucht van een' langdurigen gemeenschappelyken bekeeringsarbeid nederzagen, waren zy er blykbaar niet in geslaagd vele Noorsche schoonheden te verlokken; want een dagbladberichtgever, die de aankomelingen nauwkeurig opnam, zegt slechts éene enkele schoonheid onder hen gezien te hebben, eene blondgelokte zestienjarige dochter van Dalekarië. Of Longfellow ook aan deze moderne slavinnen gedacht heeft, toen hy schreef:

"Then pale as death grew the maiden's cheek,
"Her hands as icy cold;
"The slaver led her from the door,
"He led her by the hand,
"To be his slave and paramour
"In a strange and distant land!"?

Terwyl over dezen kostbaren toevoer uit het beschaafde Europa vreugde heerscht onder de inwoners van het heilige Sion aan de zout meren van Utah, heeft in den huiselyken kring van den grooten profeet Brigham Young zelven een geheel ander tooneel plaats gehad. Des profeten beminde echtgenoot, N°. 17, geboren Anna Eliza Webb, heeft hare meubelen en particulier eigendom medenemende, willens en wetens den harem van haren heer en meester verlaten en in Walker-Hotel haren intrek genomen. De profeet, gebelgd over deze ongehoorde wederspannigheid, heeft getracht de medegevoerde goederen in beslag te nemen; mevrouw Young N°. 17 daarentegen, heeft echtscheiding aangevraagd en haar 1/49 echtgenoot (B. Y., heeft 49 vrouwen) gedagvaard. Welken invloed dit voorbeeld van N°. 17, op de overige nog levende N°. 1 tot 49 zal uitoefenen is nog niet te bepalen. Het gerechtshof der Vereenigde Staten kan overigens in het verzoek om echtscheiding niets doen, dewyl N°. 17 volgens de Amerikaansche wet, die de veelwyvery niet vergunt, geene wettige echtgenoot van den profeet is en bygevolg van hem niet gescheiden kan worden. Het waarschynlykste is dus dat mejuvrouw Webb, zich met eene informeele feitelyke scheiding van den profeet tevreden zal stellen. De dagbladen gelooven, dat Brigham Young het met zyne gewezene gade wel schipperen zal, vóórdat de zaak onder zyne geloovige aanhangers nog meer opschudding zal maken. Hoe het echter zy men moge den draak steken met het Mormonendom, het valt niet te ontkennen, dat het voortbestaan dier sekte in onze eeuw eene schandvlek is op de regeering der Vereenigde Staten. De Amerikaansche Grondwet verbiedt nadrukkelyk de veelwyvery en eischt voor die overtreding eene veeljarige tuchthuistraf, en toch laat de regeering toe, dat Brigham Young en zyne dweepzieke volgelingen onder allerlei voorwendsels en drogredenen met die wet den spot dryven. De beroemde Amerikaansche vryheid is door het Mormonendom in eene wetteloosheid veranderd ten koste der ongelukkige slachtoffers.

— Werkelyk heeft Anna Eliza Young, geb. Webb, voor de rechtbank te Salt-Lake-City eene aanklacht ingediend tegen haar zoogenaamden gemaal. Het volgende is een beknopt verhaal van hare lotgevallen en tevens eene korte opgave van de redenen waarom, en de voorwaarden waarop, mevrouw Young XVII de echtscheiding verlangt.

Miss Webb werd ongeveer in 1843 (het juiste jaartal heeft zy niet opgegeven) te Nauvoo in Illinois (het vroegere heiligdom der Mormonen) geboren, doch heeft sedert 1848 te Salt-Lake-City verblyf gehouden. In April van 1868 aanvaardde zy de plichten eener 1/54 echtgenoote van den profeet, maar reeds een jaar na de verbintenis was de liefde van haar gemaal zoodanig bekoeld, dat hy haar naar een zyner boerderyen, vier mylen buiten de stad, zond, om daar door handenarbeid in haar eigen onderhoud te voorzien. Gedurende de vier jaren, welke zy daar doorbracht, werd zy slechts enkele malen door Brigham Young bezocht en dan steeds met minachting behandeld. De opbrengsten van de boerdery werden door den profeet geïnd, en Anna Eliza moest zich met hare moeder met de armoedigste kleeding en voeding tevreden stellen.

In 1872 werd zy door Brigham Young weder naar zyn paleis in Salt-Lake-City overgebracht, van waar zy korten tyd geleden uit gebrek en uit vrees voor gewelddadige mishandeling vluchten moest. Zy verklaart, dat hare gezondheid zwaar geleden heeft, en dat zy uit gebrek aan geld geene geneeskundige hulp heeft kunnen inroepen. Omtrent den toestand van Brigham Young's geldmiddelen, zegt zy, dat hy, by een vermogen van $ 8,000,000, een inkomen bezit van $ 40,000 per maand.

Op grond der bovengemelde grieven verlangt nu Anna Eliza Young:

1. echtscheiding van Brigham Young;
2. eene som van $ 17.000, om hare advocaten te betalen;
3. dat Young veroordeeld worde de proceskosten te dragen;
4. eene maandelykste toelage van $ 1000, zoolang als het proces duurt, om in haar onderhoud te voorzien;
5. eene schadevergoeding of liever eene afkoopsom van $ 200,000.

Het gerechtshof heeft op deze eischen den profeet gedagvaard, om op 6 Augustus voor de rechtbank te verschynen en voor de aanklacht van mishandeling en de wettigheid der gevorderde schadevergoedingen terecht te staan. (De echtscheiding wordt niet behandeld.)

De mannelyke Mormonen, of liever de Mormonen van het mannelyke geslacht, noemen de geheele geschiedenis een' zwendelary en eene schandelyke speculatie op den geldbuidel van den profeet.

— Van Brigham Young werd verhaald, dat hy 15000 doll. had aangeboden, om het geschil met mevr. Young No. 17 te vereffenen. De advocaten zyner gemalin hebben echter dat aanbod verworpen, en het proces zal thans voortgang hebben.

GEMENGDE BERICHTEN.

— De Haagsche correspondent van *Le Temps* maakt gewag van het proces, thans door de kinderen van Lodewyk XVII (Naundorf) den graaf van Chambord aangedaan, en zegt daaromtrent:

"De hoofdpersoon in deze merkwaardige zaak is de heer Adelbert de Bourbon, kapitein by het regiment grenadiers en jagers.

"Over het proces zal ik niet spreken. Binnen weinige dagen zal de Fransche rechter van die zaak gesaisisseerd zyn, die dan uitspraak doen zal of de kinderen van hem, die beweerde hertog van Normandië te zyn, recht hebben op de nalatenschap van madame Elisabeth. Uwe lezers zullen my echter dank weten, wanneer ik hun eenige détails mededeel omtrent den persoon van den heer de Bourbon, die in Nederland eene eervolle positie bekleedt en de achting en toegenegenheid bezit van hen, die hem kennen.

"Lichamelyk is hy klein en gezet. Die gezetheid gaat gepaard met eene sprekende physionomie, welke het levend afbeeldsel is van dat van Lodewyk XVI, althans voor zoover wy het uit diens portret kennen. Zyn omgang is aangenaam, voorkomend, minzaam. Hy leest al uwe auteurs, maakt zyne liefste studie van de Fransche letterkunde en van de astronomie. Hy spreekt vier of vyf talen en drukt zich in elke daarvan met gemak uit.

"Hy heeft een eerlyk karakter; hy is zeer liberaal, republikeinsch zelfs, voor zooveel het aan een Nederlandsch officier geoorloofd is republikein te wezen. Zyn doel is, naar men verzekert, zyne rechten te doen erkennen, om ze dan aan het Fransche volk over te dragen. Bovendien, al verliest hy zyn proces, dan zal zyne positie alhier er niets onder lyden. Iedereen is overtuigd, dat hy volkomen ter goeder trouw is.

"Zyn naam van Bourbon is door eene officiele akte van naturalisatie erkend, en toen zyn vader stierf, heeft koning Willem II in eigenpersoon aan de gemeentelyke overheden te Delft last gegeven den overledene op de registers van den burgerlyken stand in te schryven als Charles Louis de Bourbon, hertog van Normandië (Lodewyk XVII, zoon van Lodewyk XVI en Maria Antoinette). Het gemeentebestuur van Delft had zoodanige inschryving geweigerd en zich gewend tot de Hooge Regeering. Deze, na kennis genomen te hebben van de zienswyze des Konings, gaf last om gemelde inschryving te doen plaats hebben.

Toen de heer de Bourbon aanvrage deed om genaturaliseerd te worden, ten einde in het Nederlandsche leger te dienen, werd opnieuw, op last der regeering, een onderzoek ingesteld, en de naturalisatie had plaats na discussie in de Tweede Kamer.

"Eindelyk, toen de heer Bourbon huwde met mejuffrouw Duquesne, achterkleindochter van den grooten Duquesne, machtigde de Minister de navolgende vermelding op de registers van den burgerlyken stand by te voegen: Kleinzoon van Lodewyk XVI, koning van Frankryk, overleden enz. en van Maria Antoinette, aartshertogin van Oostenryk, koningin van Frankryk enz."

— De militaire genie houdt zich thans in Berlyn yverig bezig met het nemen van proeven, om na te gaan in hoeverre torpedo's met voordeel kunnen gebezigd worden, tot verdediging van de buitenwerken van vestingen.

Men bezigt daartoe tweeërlei soort, namelyk torpedo's, welke in den grond worden bedolven en door electriciteit (door middel eener galvanische battery) worden ontstoken, en zelfontbrandende torpedo's, d. i. door chloorkalium en zwavelzuur met elkander in aanraking te doen komen. Zy moeten voornamelyk strekken om troepenmassa's, die oprukken om een ander punt eener vesting aan te tasten, groote schade toe te brengen.

Het nut dier verplaatsbare mynen wordt algemeen erkend en de uitwerking daarvan zal, naar men met zekerheid onderstelt, aan de verwachting beantwoorden. De eigenlyke vraag, welke nog moet worden beantwoord, is deze: welke is de meest geschikte wyze om ze te doen ontploffen? Om dat vraagstuk voorgoed op te lossen, worden de proefnemingen te Tegel, naby Berlyn, voortgezet.

Het torpedowezen heeft thans zyn byzonder personeel; voor den dienst van 1873 is een som van 100,000 th. uitgetrokken en voor dien van 1874 100,000 th., genomen uit de Fransche oorlogscontributie.

— Uit Bern wordt, onder dagteekening van 21 Aug. gemeld, dat al de voorwerpen, behoorende tot de nalatenschap van hertog Karel van Brunswyk, in zeven verzegelde kosten gepakt, zyn overgebracht naar de kelders der Handelsbank. Uit den inventaris blykt, dat de waarde der staatspapieren, waaronder zich ook Engelsche fondsen bevinden, ruim 25 millioen bedraagt, benevens voor 5 millioen aan edelgesteenten. De personen, belast met het ten uitvoer leggen van de uiterste wilsbeschikking, hebben te Parys het hotel Beaujon doen verzegelen; het bevat een groot aantal kostbare schilderyen, meubelen en andere voorwerpen van groote waarde, enz.

Het door den overledene bevolen onderzoek van zyn stoffelyk overschot, is gedeeltelyk althans, geschied. Vyf geneeskundigen hebben die taak volvoerd. Het is daarby gebleken, dat eene zeer aanmerkelyke uitstorting van bloed in de hersenen had plaats gehad; dat het hart ziekelyk was aangedaan en gedeeltelyk was uitgezet, maar dat overigens alle organen zich in voldoenden toestand bevonden.

— Onlangs is door het Fransche Ministerie van Oorlog het scheren der paarden van de cavalerie ingevoerd, omdat daardoor, zooals de ondervinding geleerd heeft, de ziekten der paarden zeer verminderen; ook kan het paard dan beter en vlugger gereinigd worden. In het Engelsche leger moet dit reeds lang in gebruik zyn.

Het gebruik van paardenvleesch te Parys neemt steeds in eene belangryke mate toe. Gedurende het eerste halfjaar 1873 zyn aldaar 5186 paarden geslacht, die 883.840 KG. bruikbaar vleesch hebben opgeleverd. In het eerste halfjaar 1870 (en dus vóór den oorlog) bedroeg het aantal geslachte paarden 1992, gezamenlyk 366.440 KG. opleverende; terwyl in het eerste halfjaar 1867 nauwelyks 160,000 KG te Parys genuttigd werden, afkomstig van 893 paarden. In de Fransche departementen neemt het gebruik in gelyke verhouding toe. Voor slachtpaarden wordt gemiddeld 125 á 150 fr. aan de eigenaars betaald.

In verband hiermede zegt de *Haarlemsche Courant* het volgende:

Met het oog op het gebruik van dat voedingsmiddel te Haarlem, verdient de volgende opmerking. Te Parys zouden in het 1ste halfjaar 1873 voor de consumptie geslacht zyn 5186 paarden, dat is per jaar 1 paard op ongeveer 180 personen (de bevolking dier stad berekend op 1,800,000 inwoners). Volgens het verslag der gemeente Haarlem, zyn aldaar in 1872 in consumptie gebracht 365 paarden, dat is op eene bevolking van ruim 32,000 zielen, 1 paard op ongeveer 87 personen. Het gebruik van het paardenvleesch is dus te Haarlem tweemaal zoo groot als te Parys.

— Uit de Fransche nederzettingen op de Afrikaansche Westkust bericht men het overlyden van den koning van Dahomey, ten gevolge van het overdadig gebruik van tafia, 'twelk tot zyne hebbelykheden behoorde. "Daar by niet bemind was — zegt een Parysch blad — is hy weinig betreurd. Er zyn dan ook op zyn graf slechts 24 vrouwen geofferd, in de plaats der duizenden slaven, die men by zoodanige gelegenheid pleegt om te brengen."

— Een zonderling *auto-da-fé* werd onlangs op het eiland Helgoland gehouden. De Gouverneur van die Britsche bezitting had ontdekt, dat, in stryd met de wet, door eenige eilanders in het geheim een speelbank gedreven werd. Hy heeft de schuldigen gestraft met zware boeten en verwydering uit het eiland, en tevens bepaald, dat de door hen by het verboden bedryf gebezigde voorwerpen in het openbaar verbrand moesten worden. De laatste bepaling van dit gestrenge vonnis werd den 18den Aug. voltrokken. Een sierlyk bewerkte roulettetafel met bybehooren werd, in tegenwoordigheid van talryke toeschouwers, op het strand tot een brandstapel verbakt, en vervolgens plechtig aan de vlammen prys gegeven.

BEKENDMAKING.

GOUVERNEMENTS SECRETARIE.

Curaçao den 26 September 1873.

NAMENS het Bestuur dezer kolonie wordt hierby bekend gemaakt, dat eene Commissie uit den Kolonialen Raad op *Woensdag den 8 October a. s.* van *één* tot *twee* ure des namiddags ten Raadhuize zitting zal nemen tot het aanhooren van, en beslissen over de bezwaren welke door belanghebbenden mogten worden ingebragt tegen de rekeningen van het *Een percent patentregt over het tweede kwartaal d. j.*

Den belanghebbenden wordt intusschen de gelegenheid verschaft, om van des morgens 10 tot des namiddags 2 ure, ter Administratie van Financien inzage te nemen van hunnen aanslag in het *Een percent patentregt.*

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

BEKENDMAKING.

GOUVERNEMENTS SECRETARIE.

Curaçao den 26 September 1873.

ALZOO de persoon van *Greta Hallman* op het eiland *St. Martin N. G.* zich by rekwest tot het Bestuur dezer kolonie gewend heeft, met verzoek den geslachtsnaam *Hallman* van haren zoon *Hubert* te veranderen in dien van *Maillard*, zoo wordt namens den Heer Gouverneur openlyk hiervan kennis gegeven, opdat degenen, die vermeenen mogten redenen te hebben zich tegen de inwilliging van dat verzoek te verzetten, zich binnen den tyd van *achttien maanden*, van heden af gerekend, by verzoekschrift tot Zyn HoogEdel Gestrenge kunnen wenden, zullende na dien tyd door het Bestuur op het verzoek worden beschikt.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

BEKENDMAKING.

GOUVERNEMENTS SECRETARIE.

Curaçao den 3 October 1873.

HEEREN Geneeskundigen, die wenschen voor de vervulling der open te vallen betrekking van Gouvernements Geneeskundige op het eiland *Bonaire* in aanmerking te komen, kunnen zich te dier zake vóór den 1 January 1874 by gezegeld verzoekschrift tot den Heer Gouverneur der kolonie wenden.

De voordeelen daaraan verbonden zyn:
Een tractement van *f* 1400.— 's jaars, met vrylating om de partikuliere praktyk uit te oefenen.
Vrye woning in een Gouvernements gebouw.
Een voorschot gelykstaande met twee maanden tractement.
Vrye overvoer naar de plaats van bestemming c. q. met wettig gezin.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

GOUVERNEMENTS SECRETARIE.

Curaçao den 3 October 1873.

NAMENS den Heer Gouverneur wordt by deze bekend gemaakt, dat de zetting van het brood voor de volgende week, eindigende den 11 dezer, als volgt is bepaald: het brood van vyftien Cents moet 15½ oncen wegen en van mindere pryzen naar evenredigheid; zullende het zoogenaamde fransche brood van den voormelden prys een once minder mogen wegen; op poene als by de Publicatie van den 16 Maart 1824 is vastgesteld.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

Administratie van Financien.

Publieke Inschryving.

BENOODIGD zynde tot het bakken van brood voor het Garnizoen, enz., eene hoeveelheid van meer of min *Zes duizend ponden Tarwe meel*, leverbaar in het Magazyn, zoo zal de leverancie daarvan, by aannemelyke aanbieding, aan den voordeeligsten inschryver worden verleend, overeenkomstig de bepalingen voorkomende in de Gouvernements beschikking van den 10 September 1853, N°. 470, (zie Publicatie-blad N°. 5).

De beslotene biljetten van inschryving, waarin de merken der vaten moeten worden vermeld, zullen met de onderscheidene monsters ter Administratie van Financien worden aangenomen op aanstaanden *Dingsdag, den 7 dezer*, uiterlyk tot en met het vallen van het middagschot, *zullende de biljetten, waarin de aan te biedene pryzen niet duidelyk vermeld, doorgehaald of veranderd zyn, alsmede die, waarin de merken der vaten niet opgegeven zyn, niet in aanmerking komen.* Wordende den belanghebbenden bekend gemaakt dat van het gewigt van elk vat meel voor *tarra* zal worden afgetrokken zoo veel ponden als by het nawegen van twee of drie vaten dezelven zullen bevonden worden te wegen, en verzocht by de opening der biljetten tegenwoordig te zyn of wel zich te doen vertegenwoordigen.

Curaçao den 3 October 1873.
De Administrateur van Financien,
GORSIRA.

DE Pakket (Engelsche mail) vertrekt op *a. s. Dingsdag, den 7 dezer;* de brievenzakken zullen op dien dag *des middags twaalf ure precies* gesloten en *na dien tyd geene brieven meer aangenomen worden.*

Curaçao den 3 October 1873.
De Commis belast met de Post-directie,
J. F. K. VAN EPS.

AAN belanghebbenden wordt hierby in herinnering gebragt het bepaalde by Art. 22 van het Publicatie-blad van 1858 No. 14, luidende als volgt: "De Gezagvoerders van
" schepen uit zee in de haven van dit eiland
" binnen vallende en brieven aan boord hebbende, met welker overbrenging zy of eenig
" ander persoon tot de bemanning van hun
" schip behoorende, zyn belast, of van welker
" aanwezen aan boord zy kennis dragen, zyn
" verpligt daarvan opgave te doen aan den
" Post-beambte, en voorts die brieven, in zoo
" verre zy onder hunne eigene bewaring of
" van personen tot de bemanning van hun
" schip behoorende of wel van passagiers zyn,
" en in hun bereik vallen, dadelyk na hunne
" aankomst in de haven, op het Postkantoor
" tegen een bewys van goeden ontvang en behoudens het regt op de by art. 7 bepaalde
" uitkeering te doen afgeven.

" Byaldien zy het doen van die voorloopige
" aangifte verzuimen, zoodat er later by hen
" brieven worden gevonden, of ook wanneer
" zy nalaten de brieven binnen den tyd van
" één uur na hunne aankomst op het Postkantoor, of wel, na den bepaalden kantoorstyd
" binnenkomende, aan den loods te doen afgeven, vervallen zy in eene boete van *f* 5.—
" tot *f* 25.— voor de eerste, en van *f* 25.—
" tot *f* 50.— voor elke volgende overtreding
" of wel ingeval van onvermogen tot wanbetaling in de straf van gevangenis van 2 tot 7
" dagen in het eerste en van 7 tot 14 dagen
" in het tweede geval."

Curaçao den 3 October 1873.
De Commis belast met de Post-directie,
J. F. K. VAN EPS.

Lyst van de ter Postery alhier liggende brieven, aangebragt gedurende de laatste acht dagen.

Generoso Alphonso, Martin Larenzo, Pedro Portero, H. L. Penha, Obdula Laguna, J. E. van der Meulen.

Curaçao den 3 October 1873.
De Commis belast met de Post-directie,
J. F. K. VAN EPS.

SOCIETEIT "DE GEZELLIGHEID."

BUITENGEWONE Algemeene Vergadering op aanstaanden Donderdag den 9n. dezer maand des avonds ten half acht ure.

Curaçao den 3 October 1873.
Namens het Bestuur,
FERGUSON, President.
G. R. PALM, Secretaris.

DE verkoop van HET HUIS des Heeren H. Z. CONQUET zal vooreerst geen plaats hebben.

J. GOUVERNEUR.

PIONEER MILL.

DE ondergeteekende heeft de eer hierby te berigten dat de pryzen van MAISMEEL van af heden zyn als volgt:

WITTE .... à *f* 3. — per schepel.
ZEMELEN .... " " - 50 " "

Curaçao den 3 October 1873.
J. F. WILLIAMS.

"DE VERGENOEGING"

MAANDELYKSCHE VERGADERING
op Zaturdag den 4 October 1873.

Dienstbeurt als Bestuurder by de Spaar- en Beleenbank.

Zaturdag den 4 October 1873.
De Heer P. C. Gorsira.

Vereenigde Protestantsche Gemeente.

GODSDIENSTOEFENING op *Zondag*, den 5 October, des morgens ten 9 uur.— Ds. *F. F. Sonstral.*

BEVALLEN van eene Dochter, GRACE A. CORREA, Echtgenoot van
JACOB E. PENSO.

Curaçao den 27 September 1873.
Eenige kennisgeving.

VERLOOFD:

H. J. NUBOER
MET
JEANNETTE C. BERGEN.

Curaçao den 29 September 1873.

CURAÇAO.

Vaartuigen in- en uitgeklaard in de laatste acht dagen.

INGEKLAARD.—*September.*

29 ned. schr. Paq. de la Vela, 32 t., Brito, Vela de Coro.
ven. " Rosinda, 36 t., Alfonso, Pto. Cab.
" " Virginia, 69 t., Simon, Barcelona.
ned. " Bella Petra, 8 t., Gomez, Aruba.
" bark Calypso, 9 t., Torbed, Bonaire.
ven. boot Pescador, Semeler, La Guayra.
30 ned. schr. Maraya, 38 t., Gomez, Aruba.
" boot Isabel, de Brot, Bonaire.

October.

1 " schr. Mary, 56t., Scholtsz, Liverp. (N.S.)
" bark Mary, 4 t., Thodé, Bonaire.
2 " " Jane, 5 t., Anjel, Bonaire.
ven. " 14 de Agosto, 14 t., Guzman, Pto. Cabello.
3 " schr. Isolina, 27 t., Leydens, Pto. Cab.
" brik Cato Annette, 175 t., Verberne, Liverpool.

UITGEKLAARD.—*September.*

26 ned. bark Ceo. Arnoldus.
" " Isabel, de Brot.
27 " schr. Manaure, de Windt.
" " Lamia, Faneyte.
" " Cumarebo, Prince.
29 " bark Nicasia, Boezem.
30 " schr. Providencia, Felix.
ven. boot Pescador, Semeler.
deens. brik Ane, Sturm.
ned. " Huis Garreweer, Vinck.
" schr. Bella Petra, Gomez.

October.

1 " boot Isabel, de Brot.
2 " bark Calypso, Torbed.
3 " schr. Amistad, Sasso.

AANGEKOMEN: Gisteren, van Liverpool, de Nederlandsche Schoenerbrik *Cato Annette*, Kapitein *Verberne;*

— van Amsterdam, de Nederlandsche Brik *Gouverneur de Rouville*, Kapitein *Wolking*, als passagiers met dezelve de Heer *J. H. van der Venne*, R. C. Geestelyke, 7 Zusters van Liefdadigheid en Mejufvrouw *L. C. Kleindorp.*

De afgeloopen maand September is gunstig geweest ten opzichte van regen. Sedert de regenbui van 4 Augustus bleef het droog tot 11 September, op welken dag het in de Midden-divisie en in het Zuidelyke gedeelte der West-divisie zwaar heeft geregend; vervolgens af bleef de regen aanhouden tot den 27 en soms met zware buijen, zoo dat de regenbakken in het Stads-district en de Waterputten in de buiten-districten thans goed voorzien zyn van water. Met deze regens zyn de maisvelden vol geplant.

OPROEPING
van Crediteuren en Debiteuren.

DE ondergeteekende, Curator in de onbeheerde nalatenschap van wylen den Heer JEAN AUMAILLON (a) MARCELIN, noodigt hierby de Crediteuren van die nalatenschap uit hunne rekeningen aan hem, ondergeteekende, te doen toekomen en verzoekt aan de Debiteuren van dezelve het verschuldigde uiterlyk op Ultimo October a. s. aan hem te voldoen; *zullende hy na dien tyd verpligt zyn de nalatigen geregtelyk tot betaling te dwingen.*

Curaçao 17 September 1873.
J. G. STATIUS MULLER.

TE KOOP
by SPROCK & Co.,

HOLLANDSCHE, ENGELSCHE en AMERIKAANSCHE PROVISIEN; Eetwaren in blikken; Lekkernyen in flesschen en blikken, als: diverse Vruchten op eigen sap en siroop; Limonades; allerhande Suiker- en Chocolade werken; Banket en Vygen in flesschen; allerlei beste Hollandsche Likeuren en Wynen, waaronder de gunstig bekende Tokayer en Menesscher Ausbruch; ROEDERER'S CHAMPAGNE per kist, by het dozyn en per flesch; Ale; beste Hollandsche Genever in kisten met de merken P. Loopuyt & Co. en Jacobus Boelen; echt Angostura Bitter; Bessensap; Bessengenever; GILKA'S RUMMEL LIKEUR; diverse Goudsche Pypen per gros en per kist; Hollandsche Dames Kousen en Heeren Sokken; Tabak; Victoria Blaauw; Waslucifers in blikken dozen per gros en per doosje; Boter in vaatjes en blikken; Haring in blikken; Oesters; Zalm; Codroes; Oxford Sausages; Metworst; Beefs; Lobsters; Green Corn; Sardynen; Potted diversen; Diverse Groenten, enz, enz., in blikken; Amandelen; Muskaatnoten; Kaneel; Kruidnagelen; Anyszaad; Peper; Arabische Gom; Thee; beste Azyn; Raapolie; Reuzelolie; Spykers; Lym; Gekleurde Waskaarzen; Witte ditto; Petroleum en Stearine Kaarzen; Gedroogde Appelen; allerlei beste Hollandsche Verfwaren; Verfkwasten en ander Borstelwerk; Breekwaren; Glaswerk; Lampen; Gelegenheidsgeschenkjes, enz., enz., alsmede

Roode en Witte Amerikaansche Mais
in zakken.

Terwyl nog per de GOEVERNEUR DE ROUVILLE verwacht worden de volgende artikelen, als :—

Stolsche en Leydsche Kaas; Genever dubbele kroon; Port-, Madeira- en Bordeaux wynen; Princessen Bier in manden; Broodsuikers 1e. kwaliteit; Crushed Melis No. 1; Zuurkool, Snyboonen en Bloemkool in vaatjes; Zwitsersche Kaasjes in en zonder blik; Sucadekoeken; Ryst No. 1 en 2; Gort; Anchovis in stopflesschen; Haring in vaatjes; Zwarte Peper; Krul en Grove Pyptabak; Stearine Kaarsen; Zeilgaren per pak; Kogelblaauw; Engelsch Bruin; Spaansch Groen; Geeloker; diverse Lampenglazen en Pitten; Schoenmakersborstels; Wit en Zwart Canariezaad; Gepelde Gerst; Spliterwten; Boter in vaatjes; Aardappelen, enz., enz., alles in het groot en klein.

EX-THETIS.

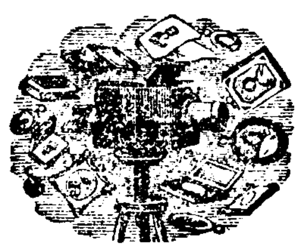
—o—

FOR SALE
Cheap & Fresh Goods,
as :

FLOUR, Spiced and Cove Oysters, Salmon in tins and kitts, Pickles, Walnuts and Filberts, Dates, Candy, Lard in cases and kegs, Condensed Milk, Codfish, Pilot and Navy Bread, Butter, Water and Cornhill Crackers in barrels, half barrels and boxes, Assorted, Wine, Milk and Graham Crackers in tins, Mackrel in barrels and kitts, Potatoes, Onions, Beef in tearces and barrels, Pork Heads, Prime Pork, Hams, Smoked Beef, Smoked Tongues, Extra Family Butter (June), in pails of 10, 5 and 2 ℔, also in kegs of 50 and 25 ℔, Cheese, Assortment of Chairs, Petroleum in barrels and cases, Pickled Herring, Family Beef, etc., etc., etc.

Before purchasing anywhere-else, please call at the store of

JOHN GOMARD & Co.
Curaçao, 19th September 1873.



GALERIA FOTOGRÁFICA.

EL que suscribe tiene el honor de anunciar á este ilustre público, que acaba de llegar de New York, i ha abierto una

Galeria Fotográfica

en Otrabanda, en la Galeria que ocupaba el Señor CHAPMAN.

Una larga experiencia en las mejores galerias del mundo, me autoriza para ofrecer a los que quieran retratarse, ventajas nunca presentadas a este público. Teniendo los mejores aparatos modernos, preparaciones químicas superiores, i materiales finísimos, puedo hacer retratos iguales a los mejores que se conozcan en el mundo. Imprimo mis retratos de negativos retocados; a los cuales dá mayor belleza i finura.

Hago retratos de todas clases i tamaños. Invito al público para que vea i examine las diferentes clases.

PRECIOS:

DE NEGATIVOS FINOS RETOCADOS;
Tarjetas de visita la docena ....ƒ15.—
Id. Imperiales „ ....„ 30.—
DE NEGATIVOS SIMPLES:
Tarjetas de visita la docena ....ƒ10.—
Id. Imperiales „ ....„ 20.—

Fotografias grandes a precios convencionales.

De los retratos finos no se harán menos de una docena.

A los niños menores de 8 años se les hará un cargo extra.

Como pienso permanecer aqui poco tiempo, espero que el público se aproveche de la oportunidád que se le ofrece en esta ocasion.

Curazao, Setiembre 20 de 1873.
TOMAS A. GRAY.

MANIFESTACION.

LOS que suscribimos, residentes en Barranquilla, tenemos mucho gusto en manifestar públicamente, que hemos empleado los servicios profesionales del Señor TOMAS A. GRAY, fotógrafo, que ha estado por algunos meses en esta ciudad, i que hemos quedado más que satisfechos con su trabajo.

Tenemos el placer de recomendar al Sr. GRAY como el mejor artista que ha visitado esta ciudad i desde luego dudamos que él tenga rival en el Continente Sur-americano.

El Sr. GRAY es un cumplido Caballero, abunda en paciencia i finas maneras, cualidades que son indispensables en los hombres de su profesion, i se há pues, captado la estimacion de los que lo han tratado social i profesionalmente.

Sabedores de que el Sr. GRAY sigue pronto para las costas del Sur, cordialmente con esta manifestacion le enviamos nuestras expresiones de aprecio i con ellas nuestros ardientes deseos por un feliz suceso en su futuro prospecto.

Barranquilla, Agosto 20 de 1873.

Emiliano Vengoechea, Isaac Senior, A. P. Simmonds, Juan Armella, M. Siefken, A. J. Senior, E. P. Pellet, M. Cortissoz, H. Sturmthal, J. Xiques, R. A. Correa, A. Wolff, C. Hoyer, Juan B. Abello, J. Cortissoz, R. Quast, Antonio Abello, J. A. Correa, Nicolas L. Balletas, J. Helm, José Manuel González, Oswald Berne, Rafael G. Sanchez, José Berne, Luis de Paz, Joaquin M. Vengoechea, Julian Ponce, D. López Penha Jr., H. Schoonerwolff, F. C. Liversedge, E. Coën, O. G. Müller, C. Hulle, F. Mandelbaum, José M. Sojo, J. F. Hollmann, G. Wehdeking, Antonio Mazzoranna, August Strunz, P. R. Vengoechea, H. Nestler, H. Freund, José Manuel Pérez, Miguel Pérez.

Uit de hand te koop

HET WELGELEGEN, MOOI EN ONLANGS GROOTENDEELS VERNIEUWD HUIS, op Pietermaai, tegenover de "TREES KABEES" toebehoorende aan de Wed. H. C. HENRIQUEZ.

Te bevragen by
J. C. HENRIQUEZ.

Op de plantages Valentyn en Asiento te koop
GOED PUTWATER,

aan de bak tegen ƒ 0. 75 en
in de stad te leveren tegen ƒ 1. 20 de boco.

Te koop á kontant,
by August Muller,

ZEER SCHOON GROF ZOUT
en

ROODE WYN by kisten van 50 en 25 flesschen en 50 halve flesschen; Madera wyn by kisten van 25 flesschen; Oude Rum en Hennessey's Pale Brandy by damejeannen; enz.

TE KOOP
ter dezer Drukkery,

WETBOEKEN EN REGLEMENTEN
VOOR DE KOLONIE CURAÇAO.
FYNE WHIST- en QUADRILLE-SPEELKAARTEN,
THIEME'S SCHOOLSCHRIFTEN,
Onderscheidene soorten PERRY'S STALEN PENNEN, GEKLEURD PAPIER
ter vervaardiging van bloemen en blaadjes,
HOLLANDSCHE PRENTENBOEKJES.
ZWART, CARMIN, BLAAUW, VIOLET,
COPIEER en OOST-INDISCH INKT.

Píldoras y Ungüento Holloway,
se encuentra por mayor y al detal en el almacen de
AGUSTIN BETHENCOURT.



ZALF HOLLOWAY

In vele uitwendige ziekten waarby de beste heelkundige hulp is ingeroepen geworden, en waar de grondigste ervarigheid niet heeft kunnen slagen om eene genezing te bewerken, hebben de merkwaardige middelen door Professor Holloway uitgevonden, deze gewenschte uitkomst opgeleverd. In ieder opvolgend geslacht vindt men personen, die het gebaande spoor verlaten, en er in slagen eenen gemakkelyker en korteren weg te vinden, en zulk een was Holloway toen hy zyne, toen nog nieuwe, middelen beproefde en de ongezondste zweren, de hevigste ontsteking en de ergste klierziekten voor zyne zalf en pillen zag wyken. Beide deze bereidingen verzachten, heelen en zuiveren. De een helpt de ander buitengemeen in het genezen en vernieuwen der krachten, door aan de uitgeputte natuur datgene te schenken wat zy het meeste benoodigd was.

De PILLEN worden verkocht in doosjes van 4 dozyn a ƒ 1.—; van 12 dozyn a ƒ 3.—; van 24 dozyn a ƒ 4.50; van 64 dozyn a ƒ 9.—; van 132 dozyn a ƒ 18.—; van 208 doz. a ƒ 27.—

De ZALF wordt verkocht in potjes van 1 once a ƒ 1.—; van 3 oncen a ƒ 3.—; van 6 oncen a ƒ 4.50; van 16 oncen a ƒ 10.—; van 33 oncen a ƒ 18.—; van 52 oncen a ƒ 27.—

Te bekomen by A. BETHENCOURT.

Gedrukt ter Drukkery van
A. L. S. MULLER &
C. J. & A. W. NEUMAN Fz.